

“Azərbaycan xalqının özünü, öz dövlətini qoruya bilən əsgərləri, zabitləri, ordusu var”.

AZƏRBAYCAN ORDUSU

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI MÜDAFİƏ NAZİRLİYİNİN ORQANI

Qəzet 1992-ci il fevralın 11-dən çıxır 15 yanvar 2025-ci il №3 (2912) <https://mod.gov.az> Qiyməti 30 qəpik

Prezident İlham Əliyevin Birleşmiş Ərəb Əmirliliklərinə işgüzar səfəri

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev Birleşmiş Ərəb Əmirliliklərinin Prezidenti Şeyx Məhəmməd bin Zayed Al Nəhyanın davəti ilə yanvarın 13-də Birleşmiş Ərəb Əmirliliklərinə işgüzar səfər edib.

Əbu-Dabinin Zayed Beynəlxalq Aeroportunda dövlətimizin başçısının şərəfinə fəxri qarovalı dəstəsi düzüllüb.

Prezident İlham Əliyevi Birleşmiş Ərəb Əmirliliklərinin Prezidenti Şeyx Məhəmməd bin Zayed Al Nəhyan qarşılıyib.

Yanvarın 13-də Əbu-Dabidə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və Birleşmiş Ərəb Əmirliliklərinin Prezidenti Şeyx Məhəmməd bin Zayed Al Nəhyan birgə nahar ediblər.

Yanvarın 13-də Əbu-Dabidə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevi Birleşmiş Ərəb Əmirliliklərinin Prezidenti Şeyx Məhəmməd bin Zayed Al Nəhyan ilə görüşü olub.

Birleşmiş Ərəb Əmirliliklərinin Prezidenti 2024-cü ildə Azərbaycana rəsmi və COP29 ilə bağlı səfərlərini, bu səfərlər çərçivəsində dövlətimizin başçısı ilə keçirdiyi görüşləri və aparılmış müzə-

Kirələri məmənunluqla xatırlayıb.

Birleşmiş Ərəb Əmirliliklərinin Prezidentinin COP29-da iştirakını bir daha yüksək qiymətləndirən dövlətimizin başçısı qeyd edib ki, bu mühüm beynəlxalq tədbirin uğurla başa çatdırılmasında Azərbaycanın Birleşmiş Ərəb Əmirlilikləri ile əməkdaşlığı və bu ölkənin konsepsiyası da öz rolunu oynayıb.

Dövlət başçıları münasibətlərimizin strateji tərəfdəş-

lıq xarakteri daşıdığını deyərək, Azərbaycan ilə BƏƏ arasında dostluq və qardaşlıq əlaqələrinin mövcud olduğunu vurgulayıblar. Hazırda ölkələrimizdə sabitliyin və əmin-amanlığın hökm sürdüyü qeyd olunub.

Siyasi münasibətlərimizin mükəmməl səviyyədə olduğunu deyən Prezident İlham Əliyev iqtisadi-ticari əlaqərin genişləndiriləcəkini qeyd edib, Birleşmiş Ərəb Əmirliliklərinin Azərbaycanın bərpəolunan

enerji sahəsinə qoyduğu investisiyaların da dostluğumuzun və tərəfdəşliğimizin nümunəsi olduğunu vurğulayıb. Həmçinin ölkələrimizin ənənəvi enerji sahəsində yaxından əməkdaşlıq etdiyi qeyd olunub.

Söhbət zamanı ikirəffli, regional, qlobal, həmçinin qarşılıqlı maraq doğuran məsələlər ətrafında fikir mübadiləsi aparılıb.

(Ardı 2-ci səhifədə)

Müdafiə Nazirliyi ilə Ombudsman Aparatının birgə tədbirlər planı imzalanıb

Azərbaycan Respublikasının Müdafiə Nazirliyi ilə İnsan Hüquqları üzrə Müvekkilinin (Ombudsman) Aparatının "Ombudsman təsisatı, hərbi qulluqcuların hüquqlarının müdafiəsi ilə bağlı aparılan işlər" mövzusunda, həmçinin insan hüquqlarının qorunması vəziyyətinin öyrənilməsi ilə əlaqədar 2025-ci il üçün birgə tədbirlər planı imzalanıb.

Plana əsasən, cari il ərzində keçirilməsi nəzərdə tutulan tədbirlərin yeri, vaxtı və məsul şəxslər müəyyənləşdirilib.

Müdafiə Nazirliyinin tabeliyində olan qoşun (qüvvə) növü, birlik, birləşmə və hərbi hissələrdə, o cümlədən xüsusi təyinatlı təhsil müəssisələrində keçiriləcək tədbirlərde hərbi qulluqcuların hüquqlarının müdafiəsi, insan hüquqlarının qorunması vəziyyətinin öyrənilməsi ilə əlaqədar bir sıra görüşlər keçiriləcək, eləcə də müxtəlif mövzularda məruzələr dirləniləcək və ətraflı fikir mübadiləsi aparılacaq.

Müdafiə Nazirliyi ilə Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsi arasında illik fəaliyyət planı imzalanıb

fəaliyyət planı imzalanıb.

Sənədə əsasən, Müdafiə Nazirliyinin tabeliyində olan qoşun (qüvvə) növü, birlik, birləşmə və hərbi hissələrdə, eləcə də xüsusi təyinatlı təhsil müəssisələrində keçiriləcək tədbirlərin yeri, icra vaxtı və məsul şəxslər müəyyən edilib.

Bu il ərzində hərbi qulluqcularla təşkil ediləcək görüşlərdə azərbaycanlıq ideyasının, mili-mənəvi, mədəni dəyərlərin qorunub saxlanılmasıının inkişaf etdirilməsi, radikal dini cərəyanlar və ekstremizmle mübarizə, mədəniyyətlər, sivilizasiyalar və konfessiyalar arasında əməkdaşlıq və digər mövzularda tədbirlərin keçirilməsi planlaşdırılıb.

Müdafiə Nazirliyi və Respublika Hərbi Prokurorluğu arasında birgə tədbirlər planı imzalanıb

2025-ci ildə Azərbaycan Ordusunda hüquq qaydalarının və hərbi intizamın möhkəmləndirilməsi, cina-yət hadisələrinin qarşısının alınması məqsədilə Müdafiə Nazirliyi ilə Respublika Hərbi Prokurorluğu arasında birgə tədbirlər planı imzalanıb.

Planda cari il ərzində nəzərdə tutulan birgə tədbirlər, icra vaxtı, keçirilmə yeri və məsul şəxslər müəyyənləşdirilib.

2025-ci il ərzində Müdafiə Nazirliyinin tabeliyində olan qoşun (qüvvə) növü, birlik, birləşmə və hərbi hissələrdə, həmçinin xüsusi təyinatlı təhsil müəssisələrində hərbi qulluqcularla keçiriləcək görüşlərdə şəxsi heyətin hüquqi maarifləndirilməsi, nizam-intizamın və hüquq qaydalarının möhkəmləndirilməsi, mövcud problemlərin aradan qaldırılması istiqamətində müəyyən olmuşdur. Tədbirlərin və digər fəaliyyətlərin icra olunması öz əksini tapıb.

Aleksandar Vuçić:

Azərbaycanla və Prezident İlham Əliyevlə dostluğumuzla fəxr edirəm

Mən Azərbaycanla və Prezident İlham Əliyevlə dostluğumuzla fəxr edirəm. AZƏRTAC xəbər verir ki, bu sözləri Serbiya Prezidenti Aleksandar Vuçić yerli televiziya kanalındaki çıxışı zamanı deyib.

"Bəzi ölkələr bir müddət qaz almayıcaq, lakin Azərbaycan Prezidenti, böyük dostumuz İlham Əliyev qərar verdi, Serbiyaya hər zaman qaz nəql olunacaq. Bu, ölkəmiz və xalqımız üçün böyük və mühüm qərardır. Azərbaycanla və Prezident İlham Əliyevlə dostluğumuzla fəxr edirəm. Mən onu nə vaxt desə Belqradda gözləyirəm. Çünkü biz qarşıq komitələrə malik olmalıyıq və əməkdaşlığınıza daha çox müzakirə etməliyik. Bizim sosial həyatın bütün sahələrində strateji əlaqələrimiz var və bu münasibətlər getdikcə daha da inkişaf edir. Bu, hər zaman belə dostlara arxalana biləcəyimizin yalnız bir göstəricisidir. Belə dostluqlar qurmalişiniz", - deyə Aleksandar Vuçić vurğulayıb.

Xatırladaq ki, Serbiya Prezidenti ötən gün sosial media hesabındaki paylaşımında Azərbaycandan Serbiyaya təbii qaz nəqlinin dayandırılmayacağını deyib, Azərbaycana və Prezident İlham Əliyevə təşəkkürünü bildirib.

Prezident İlham Əliyevin Birləşmiş Ərəb Əmirliliklərinə işgüzar səfəri

(Əvvəli 1-ci səhifədə)

Yanvarın 14-də Birləşmiş Ərəb Əmirliliklərinin paytaxtında Əbu-Dabi Dayanıqlılıq Həftəsinin rəsmi açılışı və Zayed Dayanıqlılıq Mükafatının təqdimat mərasimi keçirilib.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev tədbirdə iştirak edib.

Tədbirdə çıxış edən Birləşmiş Ərəb Əmirliliklərinin sən-

ye və qabaqcıl texnologiyalar naziri Sultan Əhməd Əl-Cabir ölkəsinin dayanıqlılıq sahəsində həyata keçirdiyi siyaset və layihələr barədə məlumat verib, Əbu-Dabi Dayanıqlılıq Həftəsinin müümən beynəlxalq platforma kimi rolunun artığını qeyd edib.

Sonra Zayed Dayanıqlılıq Mükafatının təqdimat mərasimi olub.

Daha sonra Zayed Daya-

nıqlılıq Mükafatının qalibləri ilə xatirə şəkli çəkdirilib.

* * *

Qeyd edək ki, 2008-ci ildə təsis olunan Əbu-Dabi Dayanıqlılıq Həftəsi ötən illər ərzində dayanıqliq global inkişaf baxımından önemli müzakirələrin aparıldığı beynəlxalq platformaya çevrilib. Global əməkdaşlıq və liderlik, iqtisadi inki-

şaf və texnologiya, eləcə də innovasiya prinsiplərini esas istiqamətlər kimi müyyəyenləşdirən Dayanıqlılıq Həftəsi dövlət və hökumət başçılarını, siyasetçiləri, sənaye liderlərini, iş adamlarını və gəncləri bir araya gətirir. Budefəki Dayanıqlılıq Həftəsində 13 dövlət və hökumət başçısı, eləcə də 140-dan çox nazir və digər rəsmi şəxslər iştirak edir.

* * *

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin Birləşmiş Ərəb Əmirliliklərinə işgüzar səfəri yanvarın 14-də başa çatıb.

Əbu-Dabinin Zayed Beynəlxalq Aeroportunda dövlətimizin başçısının şərfinə fəxri qarovul dəstəsi düzülüb.

Prezident İlham Əliyevi rəsmi şəxslər yola salıblar.

AZERTAC-in materialları əsasında

"Partlayıcı döyüş sursatlarının zərərsizləşdirilməsi kursu" nun buraxılış mərasimi keçirildi

Hərbi Dəniz Qüvvələrinin (HDQ) "N" hərbi hissəsində "Partlayıcı döyüş sursatlarının zərərsizləşdirilməsi kursu" nun buraxılış mərasimi keçirildi.

Əvvəlcə hərbi hissənin ərazisində şəhidlərimizin xatirəsinə ucalıdan abidə öününe gül dəstələri düzüldü, hörmət və ehtiram nümayiş etdirildi.

Daha sonra Azərbaycan xalqının Ümummülli Lideri Heydər Əliyevin, eləcə də ölkəmizin müstəqilliyi, ərazi bütövlüyü və suverenliyi uğruna şəhid olanların xatirəsi bir dəqiqəlik sükutla yad edildi, hərbi orkestrin müşayiəti ilə Dövlət Himni səsləndirildi.

HDQ-nin komandanı 1-ci dərəcəli kapitan Şahin Məmmədov çıxış edərək kurs iştirakçılarını buraxılış münasibətlə Müdafıə Nazirliyinin rəhbərliyi adından təbrik etdi, onlara gələcək xidməti fəaliyyətlərində uğurlar arzuladı. O, Ulu Öndər Heydər Əliyevin müyyənləşdirdiyi ordu quruculuğu siyasetinin Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Silahlı Qüvvələrin Müzəffər Ali Baş Komandanı cənab İlham Əliyev tərəfindən

uğurla davam etdirilməsi nəticəsində suverenliyimiz və ərazi bütövlüyüümüz uğrunda gedən döyüş əməliyyatları zamanı digər qoşun növleri kimi, HDQ-nin şəxsi heyətinin də qarşıya qoyulan tapşırıqların öhdəsindən layiqincə gəlməsindən danışdı. 1-ci dərəcəli kapitan Ş.Məmmədov hərbi qulluqçuların peşəkarlıq səviyyəsinin və praktiki vərdişlərinin daha da təkmilləşdirilməsi məqsədilə keçirilen bu cür kursların əhəmiyyətini xüsusi vurguladı, kursun yüksək səviyyədə təşkilinə və keçirilmə-

sinə görə Azərbaycan və qardaş Türkiyədən olan təlimatçılara təşəkkürünü bildirdi. Məzunlar adından çıxış edən miçman Şahin Rəfili qeyd etdi ki, kurs təlimatçlarının sayesində qısa müddət ərzində nəzəri və praktiki biliklər, yüksək mənəvi və iradi keyfiyyətlər qazanıblar. "Bu gün böyük qürur hissi ile bildiririk ki, biz ata-babalarımızın qəhrəmanlıq ənənələrini davam etdirəcək, Vətenimizin ərazi bütövlüyünü, təhlükəsizliyini göz bəbəyi kimi qoruyacaq, qarşımıza qoyulan döyüş tapşırıq-

larıni yerinə yetirməyə hər an hazır və qadir olacaqıq. Kurs müddətində qazandığımız nəzəri bilikləri və praktiki vərdişləri gələcək xidməti fəaliyyətlərimizdə tətbiq edəcək, şanlı Bayraqımızı həmişə uca tutacaq, göstərilən etimadı Vətənə, xalqa, dövlətə sədaqət-imizlə doğruldacaqıq".

Məzunlara sertifikatlar və döş nişanları təqdim olunduqdan sonra buraxılış mərasimi başa çatdı.

**Baş leytenant
Elçin İMANOV
"Azərbaycan Ordusu"**

"Xəzri-2025" təliminin "İlkin Planlaşdırma Konfransı" çərçivəsində video telekonfrans formatında görüş keçirilib

Yanvarın 14-də Hərbi Dəniz Qüvvələrində "Azərbaycan Respublikası Müdafiə Nazirliyi ilə Qazaxistan Respublikası Müdafiə Nazirliyi arasında 2025-ci il üçün ikitərəfli hərbi əməkdaşlıq planı"na əsasən keçiriləcək "Xəzri-2025" birgə dəniz təliminin "İlkin Planlaşdırma Konfransı" çərçivəsində video telekonfrans formatında görüş keçirilib.

Qazaxistan nümayəndə heyətinin də iştirak etdiyi konfransda təlimə hazırlıq və icra olunacaq tapşırıqlarla bağlı bir sıra məsələlər müzakirə olunub.

Görüşdə hər iki ölkənin hərbi qulluqçularının peşəkarlıq səviyyələrinin daha da yüksəldilməsi məqsədilə birgə təlimlərin keçirilməsinin vacibliyi xüsusi qeyd olunub.

"Azərbaycan Ordusu"

"Konstitusiya və Suverenlik İli"

Xalqımızın arzuladığı günün ili

İl ilə qovuşur. Hər arxada qoyduğumuz il mühüm hadisələrlə yadda qalır. Bu hadisələr içərisində dövlətimizi, dövlətçiliyimizi mövcud edən, onu qoruyub saxlayan hadisələr tarixə əvvəlir, tarixləşir. Yetmiş illik sovet imperiyasının əsarətindən bir çox mübarizələrdən sonra qurtulan xalq üçün müstəqillik böyük nemət idi. O zaman Azərbaycan xalqı müstəqillik qazandı, yenidən dövlət qurdı, qurdüğü dövlətin ərazi bütövlüyünü qorumaq kimi mühüm bir missiya da vardi. Bu missiya ni uğurla həyata keçirdi.

Tarixdən bize yaxşı məlumdur ki, Azərbaycanın ərazi bütövlüyünə qarşı zaman-zaman yadellilərin hücumları olub. Bu hücumların da arxasında düşmənin torpaqlarımıza zəbt etmək niyyəti dayanırdı. Lakin öz Vətənini, torpağıni, qurduğu dövlətin ərazi bütövlüyünü qorumaq üçün xalqımız vətənpərvərlik nümunəsini bütün dönmələrdə nümayiş etdirib. Özündən qat-qat güclü və qüdretli dövlətlə belə mübarizədən geri çəkilməyib. Söz yox ki, bu cür mübarizələrdən itkisiz ayrılmak mümkün deyildi. 1991-ci ildə Azərbaycan xalqı əbedi müstəqilliyinə qədəm qoyanda Azərbaycan Sovet Sosialist Respublikasının sərhədləri daxilində dövlət kimi özünü bərqa etmişdi. Həmin dövrədə Ermənistandan Azərbaycana qarşı əsəssiz ərazi iddiası daha da geniş vüsət almaqdı idi. Erməni silahlı birləşmələri Qarabağda və Ermənistanda sərhəd rayonlarda dinc insanlara qarşı silahlı hücumlar teşkil edir, ev-eşiklərini yandırır, insanları əsir götürür və gülələyirdilər. Təbii ki, düşmən bunu təkbaşına etmirdi, ona arxa duran qüvvələrin gizlin dəstəyi ilə həyata keçirirdi. Düşmən qismən olsa da, öz istəyinə nail oldu. Azərbaycanın ərazi-sinin 20 faizini işgal etdi, bir milyondan artıq azərbaycanlı doğma yurd-yuvasından dişdən salındı. Bu işgal 30 ilə yaxın davam etdi. Rəşadətli Azərbaycan Ordusu düşməni məğlub edərək işğal olunmuş torpaqlarını qaytardı, ölkənin ərazi bütövlüyünü bərpa etdi.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 28 dekabr 2024-cü il tarixli Sərəncamı ilə 2025-ci il Azərbaycanda "Konstitusiya və Suverenlik İli" elan edilib. Sərəncamda deyilir: "Müstəqil və suveren dövlətə sahib olmaq, milli-mənəvi dəyərlərə, həmrəylilik, humanizm, ədalet və qanunun alılıyi prinsiplərinə əsaslanan inkişaf etmiş cəmiyyət qurmaq yüzillər boyu Azərbaycan xalqının en böyük arzusu olmuşdur. Tarixin müxtəlif mərhələlərində kənar müdaxilələrə, məhrumiyyətlərə baxmayaraq, xalqımız milli kimliyini, mübarizə ruhunu qoruyub saxlamış, öz ideyalarına həmişə sadıq qalmış və XX əsrin sonlarında dövlət müstəqilliyini bərpa etmişdir".

maq lazımlığını düşündürdü. 12 may 1994-cü ildə dushmanlə cəbhədə uzun süren atəşkəsə razılıq əldə etdi. Bundan sonra ordu quruculuğunu yeni mərhələsinə qədəm qoydu və bununla da Ulu Öndər Heydər Əliyev vahid komandanlığında birləşmiş indiki güclü ordumuzun əsasını qoymuş oldu.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin öten ilin dekabrın 27-də imzaladığı Sərəncamda həmin illərin mühüm hadisələri geniş ifadə olunub.

Sərəncamda 1991-1993-cü illərdə yaranmış siyasi gərginliklərdən də bəhs olunur: "1991-ci il oktyabrın 18-də qəbul edilmiş "Azərbaycan Respublikasının dövlət müstəqilliyi haqqında" Konstitusiya Aktnında yeni Konstitusiyanın hazırlanması nəzərdə tutulsa da, 1991-1993-cü illərdə həkimiyətin yarıtmaz fəaliyyəti cəmiyyətin həyatının bütün sahələrində kəskin böhrana, ölkədə anarxiyanın yaranmasına gətirib çıxarmış, dövlət idarəciliğin mexanizmləri formalasdırılmış, qanunçuluğun, vətəndaşların azad, təhlükəsiz yaşamaq hüququnun təmin edilməsi mümkün olmamışdır.

Yalnız 1993-cü ilde xalqın tələbi ilə yenidən hakimiyyət qayıtılmış Ümummilli Lider Heydər Əliyevin böyük xilaskarlıq missiyası sayəsində ölkəmizdə cərəyan edən təhlükəli proseslərin qarşısı alındı, ictimai-siyasi sabitlik təmin edildi və müasir dövlət quruculuğu üçün etibarlı zəmin yarandı. Ulu Öndərin bilavasitə rəhbərliyi ilə hazırlanmış və 1995-ci il noyabrın 12-də qəbul olunmuş Azərbaycan Respublikasının ilk Konstitusiyası ölkəmizdə genişməqyaslı qanunvericilik və institutional islahatlarının əsasını təşkil etdi. Bu Konstitusiya dövlətimizin müstəqilliyinin, suverenliyinin və ərazi bütövlüyünün qorunması, hüquqi, dünyəvi dövlət quruculuğu, vətəndaşlarının layiqli həyat seviyyəsinin, dünya ölkələri ilə dostluq və əmin-amanlıq şəraitində

döyüslər olmuşdu. Dörd gün davam edən döyüslərdə Azərbaycan Ordusu düşməni böyük məglubiyətə düberək hektarlarla ərazini azad etdi. 2018-ci ilin mayında Naxçıvanda "Günnüt" əməliyati da bir daha ordumuzun peşəkar, güclü olduğunu nümunəsi idi.

Məlum Aprel döyüslərindən sonra ordumuzda şəxsi heyətin döyüş və mənəvi-psixoloji hazırlığının yüksəldilməsi istiqamətində daha ciddi addimlar atıldı. Dövlət başçısının Müdafiə Nazirliyinin rəhbərliyi qarşısında qoymuğu başlıca tələbi də ordunun döyüş qabiliyyətini artırmaq və hər an istənilen döyüş tapşırığını yerinə yetirməye hazır olmasını təmin etməkdən ibarət idi.

2020-ci il sentyabrın 27-də Ermənistandan genişməqyaslı təxribatlarına cavab olaraq başlanmış. Vətən mühabibəsində tarixi qələbə ve 2023-cü il sentyabrın 19-20-də həyata keçirilmiş uğurlu antiterror əməliyyatı nəticəsində ölkəmizin ərazi bütövlüyü və suverenliyi tam bərpa edilmiş, Azərbaycanın Konstitusiyasının hüquqi qüvvəsi işğalın aradan qaldırıldığı bütün ərazilərdə bərqrər olmuşdur. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 19 sentyabr 2024-cü il tarixli 294 nömrəli Sərəncamına əsasən, sentyabrın 20-si Azərbaycan Respublikasında Dövlət Suverenliyi Günü elan edilmişdir.

İkinci Qarabağ mühərribəsi Azərbaycanın hərb tarixində miqyasına görə ən uğurlu döyüş əməliyyatları ilə yadda qalıb. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə ordumuz əks-hücumla 44 gün ərzində düşmən ordusunu darmadağın edərək onu kapitulyasiya aktını imzalamaya məcbur etdi. 2023-cü ilin 19-20 sentyabrında ordumuzun keçirdiyi antiterror əməliyyatı nəticəsində 30 ilə yaxın düşmən işğalı altında qalmış torpaqlarımız azad edildi, ölkəmizin ərazi bütövlüyü tam bərpa olundu. Müzəffər Ali Baş Komandan cənab İlham Əliyev Ermənistandan rəhbərliyindən işğal etdikləri ərazilərimizdə silahlı birləşmələrin sülh danışışları yolù ile çıxarılması tələb etse də, qarşı tərəf buna məhəl verməmiş, əksinə, işğalı davam etdirmişdi. Lakin dövlətimizin başçısı Ermənistandan rəhbərliyi işğaldan əl çəkməzsə Azərbaycan tərəfi beynəlxalq hüquqdan istifadə edərək hərb yolu ilə öz ərazi bütövlüyünü təmin edəcəyini bəyan etmişdi. 2016-ci ilin aprelin əvvəlində atəşkəsən sonra cəbhədə ilk dəfə idi ki, ən ağır

Azərbaycanın ərazi bütövlüyünə qarşı erməni təcavüzünən davam etdiyi illər ərzində ölkəmizə rəhbərlik etmiş Ümummilli Lider Heydər Əliyev və onun siyasi kursunun layiqli davamçısı Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev Ermənistandan rəhbərliyindən işğal etdikləri ərazilərimizdə silahlı birləşmələrin sülh danışışları yolù ile çıxarılması tələb etse də, qarşı tərəf buna məhəl verməmiş, əksinə, işğalı davam etdirmişdi. Lakin dövlətimizin başçısı Ermənistandan rəhbərliyi işğaldan əl çəkməzsə Azərbaycan tərəfi beynəlxalq hüquqdan istifadə edərək hərb yolu ilə öz ərazi bütövlüyünü təmin edəcəyini bəyan etmişdi. 2016-ci ilin aprelin əvvəlində atəşkəsən sonra cəbhədə ilk dəfə idi ki, ən ağır

"Konstitusiya və Suverenlik İli" kimi qeyd olunması hər bir azərbaycanının qəlbinin səsidir. Çünkü xalqımız on illər boyu doğma Azərbaycanın işgal olunmuş torpaqlarının azad edilməsini, ərazi bütövlüyünün tam bərpa olunması günüňü səbirliyinə gözləyirdi. Biz bu gün arzu etdiyimiz günün sevincini yaşayırıq. "Konstitusiya və Suverenlik İli"miz mübarək!

Bəxtiyar ƏLİYEV
"Azərbaycan Ordusu"

*Tibb xidməti***“Hər iki peşə şərəfli və qürurvericidir”**

Erməni təcavüzünün baş qaldırıldığı gündən bu günə qədər necə-neçə döyüşümüz və mülki vətəndaşımız yaralanıb, ölümayağından qayıdır. Onlarla Tanrıdan sonra yenidən ömür bəxş edən həkimlər olub.

İşgaldan azad edilmiş ərazidə yerləşən hərbi hospitaldayıq. Hospitalın binası yaranılan şəraitinə, tibbi təminatına görə heç də mərkəzi hospitaldan fərqlənmir. Havanın kəskin soyumasına baxmayaq dəhlizdə və otaqlarda eyni dərəcədə istiliyin olması müalicə olunanların səhhətinə, həmçinin tibb heyətinin yüksək səviyyədə xidmət aparmasına şərait yaradır.

Tibb xidməti polkovnik-leytenantı Mirağa Tarverdiyevlə səhbətə keçməzdən əvvəl “Size həkim, yoxsa cənab polkovnik-leytenant deyə müraciət edək”, - sualıma o, təbəsümlə cavab verdi: - Fərqi yoxdu, hər ikisi xalqa xidmət edən şərəfli, qürurverici peşədi, size necə rahatdırısa, elə də deyin. Həkim-zabitin nə

qədər təvazökar, səmimi biri olduğunu aldiğim cavabdan hiss etdim.

Həkim Mirağa Tarverdiyev Qubadlı rayonunda anadan olub. Xalqımız erməni işğalina məruz qalandı hamı kimi onlarla da ailəsi doğma yurd-yuvəsini tərk edib. Qubadlı işğal olunanda Mirağanın on yaşı vardi. Valideynləri Sumqayıta pənah gətiriblər. Onun məcburi kökçünlük illerinin çoxu Sumqayıtlı bağlıdı. Məskunlaşdıığı şəhərdə orta məktəbi elə qiymətlərlə oxuyub. Arzusu hərbi həkim olmaq olub. 2006-ci ildə Azərbaycan Tibb Universitetinin Hərbi Tibb fakültəsini “ümumi cerrah” ixtisası üzrə bitirdikdən sonra ilk xidmət yeri cəbhə bölgəsi olub. Taborun həkimi vəzifəsində xidmət etdiyi müddətə şəxsi heyətin sağlamlığına ciddi önem verib. Ordinantura təhsilini başa vurandan sonra cəbhə bölgəsində yerləşən hospitalda təyinatı üzrə xidmətini davam etdirib.

- Mirağa həkim, bildiyim qədər sizin ilk səmərəli fəaliyyətiniz Aprel döyüşləri zamanı olub. Bu barədə söyləyəcəkləriniz maraqlı olardı.

- Ümumiyətlə, hərbi xidmətə başladığım ilk gündən həkim kimi məsuliyyətimi dərk et-

mişəm. Qarşıma məqsəd qoymuşam ki, Vətən müdafiəçilərimizin sağlamlığının keşiyində mətinliklə dayanırm. 2016-ci ildə hərbi əməliyyatların getdiyi ərazidə səyyar hospitalın rəisi təyin olunmuşam. Daxil olan yaralılırları digər həkim yoldaşlarımn köməyi ilə cərrahi əməliyyat edərək stasionar hospitala təxliyə edirdik.

Mirağa həkim Aprel döyüşlərindən sonra da xidmətini məsuliyyətlə davam etdirib. Onun doğulduğu Qubadlı rayonu və digər erməni işğalında olan ərazilərimiz azad edilməsinə ümidi də artmışdı. On böyük arzusu idi uşaqlıq il-

lərinin keçdiyi yerlərə qayıtmak, on illərlə gerçəkləşməyən xatirələrini yaşamaq. Lakin Aprel döyüşləri cəmi dörd gün çəkdi. Bu qısa döyüşlərdən sonra hamı düşmənin “ağillanacağına”, yəni, işğalçılıq siyasetindən əl çəkib torpaqlarımızı danışıqlar yolu ilə geri qayıdaçığına ümidi idi. Lakin tam əksi oldu.

2020-ci ilin yayında cəbhənin Tovuz istiqamətində düşmən yenidən “fəallaşdı”. Yeni ərazilərimizi işğal etmək iddiasına düşsə də, ordumuzun metin döyüşülləri düşmənin arzusunu ürəyində qoysdu. Həmin ilin payızında ermənilər yenidən fəaliyyətə keçmək istədilər və hər an sayiq olan əsgərlərimiz düşmənin məkrili niyyətini həyata keçirməsinə imkan vermədilər.

Düşmənin genişməqyaslı texribatlarının qarşısını almaq üçün sentyabrın 27-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı cənab İlham Əliyevin eks-hücum emri ilə ordumuz döyüşə başladı. Müharibənin ilk anından hərbi təbbə heyətləri də yaralılara yardım göstərmək üçün cəbhəyə cəlb olundular. Tibb xidməti polkovnik-leytenantı Mirağa Tarverdiyev lazımi döyüş

təcrübəsinə malik olduğu üçün səyyar mobil hospitala rəis təyin edildi. Müharibənin od-alovundan təxliye edilən yaralı əsgərləri yenidən həyata qaytarmaq üçün həkim briqadaları fəaliyyətə keçdilər. Mirağa həkimin rəhbərlik etdiyi səyyar hospital döyüş meydənına yaxın məsaflədə yerləşdirilmişdi. Ona görə ki, döyüsdən təxliye edilən yaralılara vaxtında ilkin tibbi yardım göstərmək mümkün olınsı. Cəmi 44 gün davam edən və ordumuzun qələbəsi ilə başa çatan müharibədə döyüş itki-sinin ən az hədde olmasında həkimlərin də müstəsna xidmətləri var.

Artıq müharibə başa çatıb, Ali Baş Komandanın rəhbərliyi ilə torpaqlarımız işğaldan azad edilib. Mirağa həkim deyir ki, hospitala daha yaralı gəlmir, bu, bizi çox sevindirir. Müraciət edənlər isə mövsümi xəstəliklərə bağlı olanlardır. Onları da qısa zamanda müayinə və müalicə edib xidmət yerlərinə yola salırıq.

Hospitalda yaradılan şərait, həkimlərin və tibb işçilərinin səhhəti ilə bağlı müraciət edən hərbi qulluqçulara göstərdiyi diqqət bir daha onu deməyə əsas verir ki, ordumuzda tibb xidməti yüksək səviyyədə təşkil olunur.

Bəxtiyar ƏLİYEV
"Azərbaycan Ordusu"
foto
çavuş
Namiq PƏNAHOVUNDUR

Hərbi xidmət haqqında söhbət

Yeniyetmənin düşüncələrində dövlət, dövlətçilik məşhumları orta məktəbdə oxuvanda formalaşır. Müəllimlərinin söhbətləri, oxuduğu kitablar, televiziyyada baxdığı verilişlər, filmlər, aqsaqqalların öyünd-nəsihətləri - hamısı yeniyetmənin düşüncələrini formalaşdırır. Dövlətin nə olduğunu anlayanlar sərhəd ifadəsinin məzmununu da öyrənir, sərhədin bu üzünü Vətən olduğunu da. Vətəni tanıyrı. Akademik Xudu Məmmədov valideynlərə, müəllimlərə tövsiyə edirdi ki, siz usaqlara "Vətəni sevin" deməyin, onlara Vətəni tanıdın, özləri sevəcəklər, yeniyetmələr Vətəni sevirlər, sevdikləri Vətənin necə qorunduğuunu da bilirlər, görürlər. Özlərinin də nə vaxtsa onların sırasında olacaqlarını biliirlər.

cam!” - deyirlər.

Bir vaxtlar bu intizarla yaşıyanlar bu gün hərbi xidmət dədərlər - Vətəne xidmət edirlər. Onlarla hərbi xidmətdən danışırıq.

- Atam həmişə hərbi xidmətin çətinliklərdən də danışardı, qürurundan da. Deyərdi ki, çətinliklər ötərgidi, qürur həmişəlikdi. Zaman keçdikcə hərbi xidmət illərini daha tez-tez xatırlayırsan, Sıra Nizamnaməsini, ilk sıra yerini, komandirlərinə ilk məruzələrini, rəislərinle salamlaşmaları, ilk təlimləri və s. unutmaq mümkün deyil, döyüş növbətçiliyinə getdiyiniz saatları siz de unutmayacaqsınız... - Hərbi xidmətə gəldim. Qətiyyətə əmin oldum ki, hərbi xidmət ömrün bir mərhələsidir və bu mərhələ gənc üçün böyük, həm də əvəzedilməz bir məktəbdir. Mən hərbi xidmətdən təxris edildikdən sonra kəndi-

mizə qayıdanda çağırışçılarla hərbi xidmətdən böyük qürurla danışacam, - əsgər Murad Şirinli belə deyir. Əsgərin hərbi xidmətə - Vətəne sevgisini duymaq çətin deyildi.

Əsgər Abdulla Şirinov deyir:

- Əsgər yoldaşlarından birinin atası bizdən də cavan olanda Zəngilanın Canbar kəndindən qaçqın olub. Deyirmiş ki, əsgər yoldaşlarından beş nəfərinin kəndləri işğal olunmuşdu. Biz asude vaxtlarda söhbətləşəndə deyirdik ki, kaş döyüş əmri verilə, bizi de döyüşlərə aparalar, kəndimizi işğaldan azad edənlərin sırısında biz də olaq. Atam əsgər olanda döyüş əmri verilmədi. Döyüş əmri veriləndə mən məktəbli idim. Ordumuz tarixi Zəfər qazandi. Mən və əsgər yoldaşlarım Zəfərdən sonrakı dövrün əsgərləriyik. Bu ada layiq xidmət edirik.

ANAMA: 1043.2 hektar
ərazi mina və partlamamış
hərbi sursatdan təmizlənib

Azərbaycan Respublikasının Minatəmizləmə Agentliyi (ANAMA) işğaldən azad edilmiş ərazilərdə icra olunan minatəmizləmə əməliyyatlarına dair statistik məlumatı açıqlayıb.

ANAMA-dan AZERTAC-a bildirilib ki, yanvarın 3-dən 12-dək Tərtər, Ağdərə, Kəlbəcər, Ağdam, Xocalı, Xankəndi, Xocavənd, Laçın, Şuşa, Füzuli, Qubadlı, Cəbrayıllı və Zəngilan ərazilərində aparılmış minatəmizləmə əməliyyatları zamanı piyadaəleyhinə 192, tankəleyhinə 55 mina və 567 partlamamış hərbi sursat aşkarlanaraq zərərsizləşdirilib.

Bu müddətdə 1043.2 hektar ərazi mina və partlamamış hərbi sursatdan təmizlənib.

İdrakavaşlarının təzahürləri və fəsadları

Koqnitiv mühərribəldən qorunmanın ən səmərəli üsulu milli-mənəvi dəyərləri özündə ehtiva edən milli koqnitiv müdafiə düşüncə tərzinin formalasdırılmasıdır

Ehtiyatda olan polkovnik-leytenant, həbi jurnalist İsa İsmayılov və tərcüməçi, publisist, Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin üzvü Nadiye Qafarova "İdrakavaşlarının (Koqnitiv mühərribələr) təzahürləri və fəsadları" adlı məqalə hazırlayıb. AZƏRTAC məqaləni təqdim edir.

Hipnoz insan beyninə təsirin praktiki, görünən vasitə və metodu kimi çox qədim zamanlardan mövcuddur. Müasir dövrün, hətta geleceyin İdrak savaşları - Koqnitiv mühərribələr isə insan beyninin, zəhimizin gizli, gözə görünməyən düşməni olan texnohipnozdur. Bu, Azərbaycanın bir zərb-məselində deyildiyi ki, "pambıqla baş kəsməyə" bənzəyir.

İdrak əməliyyatlarının fəsadlarının daxili aləmimizə, düşüncələrimizə sırayet etdiyi, bizləri təsiri altına saldığını anlayanda artıq gec olur. Bizi "tərəqqinin hipnozuna" salanlar məqsədine nail olmayıncı, bəzən hətta istediyinə nail olandan sonra da hiss etmirik. İdrak savaşlarının uğur qazanmasını isə texnologiya tərəqqi, informasiya manipulyasiyaları təmin edir.

Zəka uğrunda savaşlar artıq boş xəyal deyil, müasir dönyanın reallığı, ən böyük çağırış və təhdidlərdəndir. İnsan beyninlərinə təsir etməyə hesablanmış xüsusi layihələr uşaqların və gəncələrin terbiyəsinə daha həssaslıqla yanaşmayı tələb edir. Psixoloji əməliyyatlar, insan zehni ilə manipulyasiyalar bir növ həkimin təyin etdiyi bağlı kapsul şəklində olan həblər kimidir. Biz ancaq qabığı, bağlamani görürük, içində ne olduğunu bixəberik, yaxud təlimatda ne yazılıbsa onu oxuyub, agah oluruq. Ancaq tədricən de olsa, gec-tez İdrak savaşlarının psixoloji mexanizmlərinin təsirini mütləq hiss edirik.

Xüsusi olaraq qeyd etmək istəyirik ki, yeni texnologiyaların inkişafı, kompüter programlarının ildən-ilə təkmilləşdirilməsi, səni intellektin və neyroşəbəkənin geniş tətbiqi zamanla insan idrakına, psixologiyasına təsir imkanlarının səhədlərinə təsvvür edə bilməyəcəyimiz dərəcədə genişləndirir.

Hegemon güclərin, dünya miqyası siyasi aktorların dəstəyi ilə mətbuat və qlobal internet şəbəkəsi üzərindən aparılan, lakin ilk baxışdan ziyanlı görünən təbliğat sayəsində maraq dairəsində olan xalqın milli-mənəvi dəyərləri silinir və uydurma dəyərlərə əvəz olunur. Doğru xəbərlərlə yanaşı, sistematiq olaraq o qədər təhrif edilmiş məlumatlar yayılır ki, zaman keçdikcə insanlar nəyin doğru, nəyin yalan olduğunu seçməkdə çətinlik çəkirler. Müyyəyen müddətdən sonra bu təsirlərə məruz qalan insanlar hətta doğru olan, rəsmi təsdiqini tapmış məlumatla belə şübhə ilə yanaşır, oxuduğunun içində mütləq ne isə "şübəli məqamlar" axtarırlar. Nəticədə təsir obyekti olaraq seçilmiş insan təbəqəsinin daxilində çəşqinliq, inamsızlıq, etibarsızlıq dərin köklər salır. Zaman keçdikcə böyüməkdə olan nəslin zehni və psixologiyası ilə istənilən seviyyədə asan manipulyasiya edilməsinə zəmin yaranır.

Xəstəliklərdən və virus epidemiyalarından da ictimai-sosial psixoloji təsir metodu olaraq geniş istifadə edilir. Bunnalara misal olaraq koronovirus pandemiyası dövründə həyata keçirilən informasiya hücum əməliyyatlarını göstərmək olar. Düşünürük ki, zaman keçdikcə bu metodların təsirini öz üzərində hiss edən insanlar nə demək istədiyimizi aydın anlayacaqlar.

Bunulla bağlı diqqət çəkmək istədiyimiz dən bir məqam isə son vaxtlar geniş yayılmış tarixi mövzularda çəkilən filmləri göstərmək olar. Artıq bu təpə filmlər faktlara söykənərək deyil, yaradıcı kollektivin xəyal məhsulu olaraq lente alınır. Bir tarixi fakt və ya tarixi qəhrəman tamamilə fərqli rakurslarda təqdim edilir ki, artıq həmin qəhrəmanın, yaxud da tarixi hadisənin həqiqət olub-olmadığını şübhə yaranır. Beləliklə, insanlar arası-

na inamsızlıq toxumları səpələnir və nəticə olaraq xalq öz tarixi köklərindən qoparaq uzaqlaşır. Hesab edirik ki, bu məqam xüsusi diqqət yetirilməlidir.

Tarix boyu insanlar təkkidə, yaxud topolumlar halında maraqların təmin edilməsi naməne qanlı savaşlar aparıblar. Ənənəvi döyüş əməliyyatları zamanı tərəflər savaş meydandasında daha çox bir-birini fiziki cəhdən məhv etməkə qələbəyə nail olurdular. Informasiya texnologiyalarının inkişafı sayəsində isə hazırda savaşların fərqli, heç bir etik-mənəvi qanunlara sığmayan, hüquqi normativlərə məhəl qoymayan yeni forma və metodları meydana gelir. Sülh, təhlükəsizlik, insanların rıfah halının daha da yaxşılaşmasına xidmət üçün yaradılmış yeniliklərin, eyni zamanda, herb elmində də geniş tətbiqi gərgi vasitə kimi artıq zamanın tələbi və diktesi olaraq böyük canfişanlıqla təbliğ edilir, insanların zəhninə yeridilir. İdrakavaşları üçün psixoloji əməliyyatlar hazırlanıb. Mərkəzlər açıq şəkilde informasiya manipulyasiyaları vasitəsilə insanların beyninlərinə yeridir ki, qarşı tərəfi məglub edərək maraqları təmin etmək üçün bütün metod və vasitələr keçərlidir, mənəviyyat ikinci plandadır, əsas odur nəticə olsun.

Bütün döüyüş əməliyyatları kim, İdrakavaşlarının da strateji və əməliyyat məqsədləri, müxtəlif mərhələləri, fərqli icra texnologiyaları mövcuddur. Müasir dövrdə bu növ döyüş əməliyyatları mühərribə elan edilmədən həyata keçirilsə də, nəticələri dərhal özünü bürüze vermir. Zamanla geri dönüşü mümkün olmayan təsir göstərməklə, təsəvvürə siğmayan, dağıdıcı fəsadlara getirib çıxarırlar. Klassik mühərribələrdə hər şey aydın idi - qarşıya qoyulan məqsədlərə nail olmaq, düşməni döyüş meydandasında məglubiyətə uğratmaq. Koqnitiv mühərribələr zamanı isə tam fərqli olaraq, insanları ayaqda tutan, düzgün qərarlar verməyə sövg edən əsasların məhv edilməsinə, arzu olunan zəruri düşüncə və davranış tərzlərini təmin etmək üçün onların şüuruna, düşüncələrinə, zəhninə təsir etmək üsulları "döyüş meydanasına yeridilir".

Bildiyimiz kimi, insan resurslarını, ordunu, texnikəni və zədələnmiş infrastruktur qısa zamanda bərpə etmək mümkündür. Lakin İdrakavaşları nəticəsində insan beyninin aldığı xəsərətleri, dünyagörüşünün mənfi istiqamətdə təkamülünləri geri qaytarmaq, bərpə etmək əslə məmənətən deyil. On faciəli halda odur ki, bu savaşların qurbanları zaman keçdikcə artıq özürini tam haqlı hesab edir və düssüdükləri girdənən çıxmış, ziyanlı yoldan dönmək istəmir, yaxud da bacarmırlar, bu da bedii filmlər, seriallar, əyləncəli proqramlar, "fantastik" imkanlar vəd edən mərc yarışları, kompüter oyuları, çizgi filmləri vasitəsilə beynilərə yeridilən subelematik mesajların fəsaladlarıdır. Bu formada icra edilən psixoloji əməliyyatların kütleviliyi rəqib seçilən dövlətin daxildən darmadağın edilməsinə, insanların milli-mənəvi dəyərlərinin və dünyagörüşünün zərərlə ünsürətlə əvəz edilməsinə, cəmiyyətdə etirazların yüksəlməsinə, xalqların düşmən "cəbhələrə" parçalanmasına və məsilsiz çəşqinliq yaradılmasına imkan verir. Belə əməliyyatları planlaşdırılanlar başqaçıdırısa, yadlardırısa, döyüş mey-

danında eyni toplumun insanları düşmən olaraq özü ilə savaşmaq məcburiyyətində qalacaq.

Ustalıqla teşkil edilmiş belə əməliyyatlar sayəsində rəqib ölkənin daxilinə ordu qüvvələri yeritmədən, xüsusi təyinatlı əməliyyatlar planlaşdırılmadan, sadəcə, ölkənin daxilindəki müəyyən narazı, elecə də manipulyasiyaya asan uğradıla bilən qüvvələri istiqamətləndirmək niyətə çatmaq və qələbə əldə etmək mümkündür. Hətta "yumşaq güc tətbiqi" adlandırılın psixoloji əməliyyatlar sayəsində maraq dairəsində olan sabitlik hökm sürən istənilən ölkəde belə qısa müddət ərzində narazı, etirazçı, müxalif təbəqənin yaradılması və istənilən hərəkətlərə təhrik edilməsi de mümkündür. Buna son bir neçə il ərzində koqnitiv mühərribə əməliyyatları, psixoloji əməliyyatlar, hibrid mühərribələr sayəsində məmənətən "Ərəb baharı" və uğursuzluqla nəticələnən "Narinci inqilab" kimi dünyada baş verən bəzi silahlı münaqişələri misal göstərmək yetərlidir.

Qarşılardırmanın düşmənin simvolik meydandasına, yəni, əhalinin beyninə, qəlbənin köçürməkə insanın müqavimət iradəsini qırmaq, cəxnaşma salmaq və dünyadan dəyərlər mənzərəsini məqsədlərə uyğun yenidən formalasdırmaq - müasir xüsusi əməliyyat mərkəzlərinin əsas fealiyyət istiqamətlərində bəziləri, ən sadələri məhz bu sadaladıqlarıızdır.

Ortamüddətli perspektivdə bu tip savaşların planı ölkə vətəndaşlarının davranış normalarına təsir etməkə, həkimiyətə inamı sarsıtmaqla, cəmiyyəti parçalamaqla, əhalı arasında çəşqinliq yaratmaqla qısa müddət ərzində qarşıya qoyulmuş hədlərə çatmağı, məqsədlərə nail olması nəzərdə tutur. Bunun üçün informasiya və psixoemosisional komponentlərin istifadəsi biliklərin, faktların və məlumatların məzmununun dəyişdirilməsini nəzərdə tutur. Dezinformasiya və anlayışların dəyişdirilməsinin əsas istiqamətləri və vasitələri xəbərlərin, analitik-sosio- məlumatların, ali təhsil məüssisələrində, məktəblərdə telim proqramlarının və gənclərin müstəqil həyatda maraqlı dairəsinin daim nəzarətə saxlanması özündə ehtiva edir. Məhz bu amiller nəzərə alınaraq əməliyyat planları hazırlanır, psixoemosisional komponentlər seçilir. Tətbiq edilən həmin komponentlərin təsirli olması üçün şüur, əhvali-ruhiyyənin və duyguların manipulyasiyasından geniş istifadə edilir.

Düzdür, tarixdə baş vermiş, klassik mühərribələr zamanı da düşmənə psixoloji təsir etmək üçün müəyyən addımlar atılıb. Lakin bütün bu vasitələr əsasən qısa dövr və döyüşün getdiyi zaman çərçivəsində icra edilib. "İdrakavaş" əməliyyatları isə uzunmüddətli perspektivlər nəzərdə tutularaq həyata keçirilməklə böyük bir zaman kəsiyini, hətta böyük məhkəmədən bir nəslə belə əhatə edə bilir. Psixoloji əməliyyat anlayışları, onun icra mexanizmi və vasitələri əsaslı şəkildə XX əsrde meydana sürülvüb və geniş tətbiq edilməyə başlanıb. Müxtəlif nəşrlər, çap məhsulları, bedii və çizgi filmləri, rəsm əsərləri, komiksler, ədəbi-bədil əsərlərdən bu məqsədlər üçün son 100 il ərzində geniş istifadə olunurdu.

İdrakavaşları dövləti və cəmiyyəti ayaqda tutan insanların beynini, zəhnini zəhərleyən gizli düşmənidir. Hesab edirik ki, bu istiqamətdə dəhətə böyük işlər görülməli, dəhətə qəti addımlar atılmalıdır.

Koqnitiv mühərribəldən qorunmanın ən səmərəli üsulu milli-mənəvi dəyərləri özündə ehtiva edən milli koqnitiv müdafiə düşüncə tərzinin formalasdırılmasıdır. Bu məqsədə uzun illərə, elecə də ortamüddətli perspektivlərə hesablanmış islahatlar həyata keçirilməli, insanlarımızın yad ənsurlərdən qorunması naminə dəha böyük və səmərəli layihələr icra olunmalıdır.

Polkovnik: Qərbin Ermənistəni sürətlə silahlandırması regional sülh üçün böyük təhdiddir

Fransa və eləcə də Avropa İttifaqının Sülh Fonduun Ermənistəni sürətlə silahlandırması regional sülh üçün böyük təhdiddir və Qərbin məkərli məqsədlərindən xəbər verir.

AZƏRTAC xəbər verir ki, bunu Müharibə, Əmək və Silahlı Qüvvələr Veteranları Təşkilatının sədri polkovnik Cəlil Xəlilov deyib.

Polkovnik qeyd edib ki, Qərbin Ermənistəna silah yardımı İrevanı sülhdən uzaqlaşdırın ən mühüm amıldır: "Qərbin müxtəlif dairələri Ermənistəni silahlandırmalı. Cənubi Qafqazdakı sülh prosesinə mane olur, İrevanı sülhdən cəkindirirlər. Onlar bununla Ermənistəndəki revansist qüvvələri yeni qarşıdurmalara təhrik edirlər ki, bu da region üçün ciddi təhdiddir.

Prezident İlham Əliyev yerli televiziya kanallarına verdiyi müsahibədə Qərbin həmin siyasetini təqdim etdi, bunun doğuracağı fəsadlara diqqət çekdi. Jurnalıstların suallarına cavab verərən dövlət başçısı qeyd etdi ki, Qərb Ermənistəni silahlandırmadından əl çəkməli, sülhəngələr töötəməlidir. Qərb də, İrevan da unutmamalıdır ki, yeni bir gərginlik Ermənistənin özü üçün fəlakət demək olacaq. Azərbaycan bununla bağlı bütün maraqlı tərzlərlə dəfələrlə xəbərdarlıq edib, Ermənistən silahlandırmaşının məmkün fəsadları haqqında beynəlxalq birləşmələrə bildir. Buna görə də regionda baş verə biləcək istənilən gərginliyə görə məsuliyyət Ermənistən və onun havadarlarının üzərinə düşəcək".

O, Azərbaycanın heç vaxt erməni faşizminin yenidən dirçəldilməsinə imkan verməyəcəyini bildirib: "Azərbaycan 44 günlük Vətən müharibəsində erməni faşizminə sarsıcı zərbe vuraraq təcavüzkarların uzun illər işğal altında saxladığı torpaqları azad etdi. Lakin bu gün biz görürük ki, bəzi qüvvələr erməni faşizmini yenidən dirçəltməyə, ona rəvac verməyə çalışır. Ancaq gərek onlar unutmasınlar ki, Azərbaycan heç vaxt buna yol verməyəcək. Faşizmin bütün təzahürləri kimi erməni təcavüzkarlığı da məhəm məhkumdur və Azərbaycan onun dirçəlməsinin qarşısını almaq üçün bütün gərəkli addımları atacaq".

Hərbi təhsil

Ordumuz üçün mütəxəssislər yetişdirən təhsil ocağı: Naxçıvan Hərbi Kollegi

Sürətlə dəyişən zaman, günbəgün müasirləşən texnologiyalar, tətbiq olunan yeniliklər cəmiyyət həyatının bütün sahələrinin bu inkisafla ayallaşmasını zəruri edir. Xüsusilə təhsil dövlətin prioritet sahələrindən olduğunu üçün qabaqcıl təcrübələrdən bəhrəlmək vacib amil kimi önə çıxır. Bəzən tarixi gedisat əsasında qazanılan təcrübdə zəruri islahatların qisa zamanda aparılmasını sərtləndirir.

na töhfə verən zəfərimiz, dövlət başçısının qətiyyəti, qəbul etdiyi mühüm qərarlar hərbi təhsil sistemine yeni den baxış şərtləndirmişdir. "Gənclərin hərbi sahədə təhsil almasının təşviq edilmesi ilə bağlı tədbirlər haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2023-cü il 14

təhsil müəssisəsidir. Kollegə qəbul "Hərbi vəzifə və hərbi xidmət haqqında" və "Təhsil haqqında" Azərbaycan Respublikasının qanunlarına uyğun həyata keçirilir. Kollegə orta ixtisas təhsili pilləsinə tam orta təhsili olan şəxslər, zabit hərbi rütbəsi olmayan hərbi qulluqçular və hərbi vəzifəlilər qəbul edilirlər. İki il müddətində əyani formada təhsil alan kursantlar ödənişsiz yataqxana və gündə 3 dəfə yeməkle təmin olunurlar. Həmçinin onlar üçün müeyyen məbləğdə birdəfəlik və təhsil müddətində aylıq ödənişlər təsis edilib. Məqsəd Azərbaycan Ordusunun peşəkar kadrlarla təminatını gücləndirmək, orta ixtisas təhsilli subbakanlar peşə-ixtisas dərəcəli mütəxəssislər hazırlamaq və əlavə təhsil üzrə kadrları hazırlığını həyata keçirmekdir.

4 hektar ərazidə yerləşən təhsil müəssisəsi 7 binadan və yardımçı qurşqlardan ibarətdir. Ən son texnologiyalarla komplektləşdirilən kollegə informasiya texnologiyalarının, xarici dillerin tədrisinə xüsusi önem verilir. Zəngin kitabxana fondu, müasir treynorlarla təchiz olunmuş idman zalı, futbol meydançası, idman qurğuları, mədəni-kültürevi tədbirlərin keçirilməsi üçün klub-konfrans zalı, yataqxana, sosial-xidmət mərkəzi kursantların fiziki, mənəvi-psixoloji hazırlanıqlarının, həmçinin istirahətinin təşkili nə imkanlar açır. İki illik təhsil müddətini başa vuran kursantlar gizir kimi Azərbaycan Ordusunun hərbi hissə və bölmələrində xidmətə başlayacaqlar.

"Vətən müharibəsi onu göstərdi ki, kiçik komandır heyəti tərəfindən döyünlərdə bölmələrin idarə edilməsi da-ha məqsədəyündür. Odur ki, peşəkar, təhsilli, mənəvi-psixoloji və fiziki cəhətdən hazırlıqlı kadrların yetişdirilməsi günün tələbidir. Hərbi

Ölkədə hərbi təhsil sisteminin əsası Ulu Öndər Heydər Əliyevin təşəbbüsü və səyi ilə 70-ci illərdə qoyulub. Azərbaycanın gələcəyinə hesablanmış bu mühüm addım illər sonra Birinci Qarabağ müharibəsində özünü göstərdi. Müstəqilliyinə yenice qo-vuşmuş ölkədə aparılan ordu quruculuğunun kadr potensialının əsasını həmin dövrdə təhsil almış zabitlər təşkil etdilər. Peşəkar ordu quruculuğu ağır proses olduğundan zamanı qabaqlayan tarixi qərarlar qəbul edildi, hərbi təhsil sisteminə növbəti baxış, de-yışıklıklar, bu istiqamətdə görülen mühüm işlər həm de yeniliklərle müşayiət olundu. Belə ki, Naxçıvan tarixində ilk olaraq hərbi təhsil ocağı yaradıldı. 1998-ci ildən fəaliyyətə başlayan lisey ətrafına yuzlərlə gənci yiğə bildi. Hansı ki, o gənclər Vətən müharibəsində, antiterror əməliyyatında öz bilik və bacarıqlarını şücaətleri ilə ortaya qoydular. Torpaqlarımız işğaldan azad olundu, ərazi bütövlüyüümüz təmin edildi. 2025-ci ilin ölkəmizdə "Konstitusiya və Suvrenlik İl" elan olunması da bu baxımdan təsadüfi deyil. Ərazi bütövlüyüümüz və suverenliyimizin tam bərpa olunması, Konstitusiyamızın qəbul edilməsinin 30-cu və Vətən müharibəsində qazanılan qələbənin 5-ci ildönümü kimi mühüm tarixi proseslər 2025-ci ili əlamətdar il kimi önə çıxarır.

Ərazi bütövlüyü bizim konstitusyon hüququmuzdur və bu hüququn qazanılması-

kollecin yaradılması bu baxımdan böyük əhəmiyyət daşıyır və bu təhsil ocağının yətişdirdiyi məzunlar, təbib ki, gələcəkdə fəaliyyətleri, xidmətləri ilə öz töhfələrini verəcəklər", - deyə kollegin zabiti mayor Kenan Şirinov söhbətə qoşuldu. Kenan Şirinov Xocavənd, Daşaltı, Şuşa istiqamətlərində gedən döyünlərde iştirak edib. "Döyünlər fərqlənməye görə", "Şuşanın azad olunmasına görə" medalları ile təltif olunub. Bildirdiki, nəzəri biliklərlə yanaşı, döyünlər qazandıqları praktiki bilgiləri bölüşmək kursantlar üçün də maraqlı doğurur. "Kollegədə yaradılan şərait nəzəri, praktiki və laboratoriya məşğələlərinin, yoxlama və kurs işlərinin lazımı səviyyədə aparılmasına imkan verir. Azərbaycanlı ideyalara, geniş dünənagörüşə malik, müasir təfəkkürlü, silah və hərbi texnikanı mükəmməl bilmən orta ixtisas təhsilli mütəxəssislərin hazırlanması bizim əsas məqsədimizdir".

Bu məqsəd ətrafında birləşən kursantların bir neçəsi ilə həmsəhəbət olduq. Bildirək ki, kollegədə ölkəmizin müxtəlif bölgələrindən olan gənclər də təhsil alırlar. Kursant Nihad İbrahimov Beyləqan şe-

zam və tədris şəraiti yüksək səviyyədədir. Bu da imkan verir ki, biz hərbi biliklərə dərindən yiyələnək. Bura gələndən qısa müddət ərzində kompüter biliklərimi təkmil-lesdirmişəm", - kursant dedi.

Fərid Abdullayev Şərur rayonunun Tumaslı kəndindəndir. Atası Amur Abdullayev kim, o da ömrünü hərbi bağlamaq qərarı ilə yolunu kollegədən salıb. Həmkəndlisi Ruzi Həsənov da Fəridlə bərabər bu yolu seçib. Hər ikisi bu yolda qətiyyətə addımlayırlar.

Xəzri Vəliyev Şahbuz rayonunun Keçili kəndindəndir. Keçili kəndi Vətən müharibəsində Mərhəmət Həmzəyev kimi cəsur oğul şəhid verib. Xəzri Vəliyev deyir ki, burada yaxşı dostlar qazanmışam. Məqsədimin astanasında yam və çox qururluyam.

İsmayıllı Quliyev Babək rayonunun Cəhri qəsəbəsindəndir. Uşaqlıdan qəhrəmanların döyünlərini izləyən İsmayıllı seçimini edib: qalib Azərbaycan Ordusunda xidmət etmək. Kollegin fəaliyyətə başlaması onu arzusuna bir addım daha yaxınlaşdırıb.

Vüsal Qənbərov Milli Qəhrəman Kərim Kərimov adına Qarahəsənli kənd tam orta

hərində doğulub. Atası başgizir Elçin İbrahimov bir müdət Naxçıvanda xidmət edib. Nihad da atasının yolunu davam etdirmək üçün təhsilini Naxçıvanda almaq qərarına gəlib. Sərbəst güləş və qaydasız döyünlər növü ilə məşğül olan Nihad bir sira beynəlxalq yarışların iştirakçısı olub. 3 qat Azərbaycan çempionu, göy kəmər ustaşıdır. Milli Qəhrəman Mübariz İbrahimov onun həyat idealıdır.

Kursant Havadar Dilaverli Bakı şəhərindəndir. Məqsədi peşəkar hərbi kimi yetişməkdir. "Kollegədə nizam-inti-

məktəbini bitirib. Şərur rayonunun bu kiçik yaşayış məntəqəsi Vətən torpaqlarının azadlığı uğrunda gedən döyünlərdə 4 şəhid verib. Kəndin yeniyetmələri hər zaman qəhrəmanları ilə qürur duybular, onlardan bu yolu davam etdirənlər də az olmayıb. Vüsal 9-cu sinfi bitirəndən sonra Heydər Əliyev adına Hərbi Liseyə sənəd verib, ancaq qəbul ola bilməyib. Kollegin fəaliyyətə başlaması Vüsalı yenidən ümidi verib və o, artıq təhsilini burada davam etdirir.

Kollegin zabit, müəllim və kursantları ilə apardığımız səhbətlər, müşahidə etdiklərimiz və aldığımız təəssürat onu deməyə əsas verir ki, bu təhsil müəssisəsi qısa zamanda Azərbaycan Ordusunun döyünlər hazırlığının və ümumilikdə dövlətin müdafiə qabiliyyətinin artırılması istiqamətində hərbi qulluqçuların hazırlanması işinə yüksək səviyyədə müvəffəq olacaq, ordu sıralarının peşəkar kadrlarla təminatına öz layiqli töhfəsini verəcəkdir.

Ruhiyə RƏSULOVA
"Şərq qapısı" qəzetinin məsul katibi

Vətən Müharibəsi Qəhrəmanları

Vətən üçün şəhadət şərbətini içən qəhrəman

Bu gün Azərbaycanın müstəqilliyi, ərazi bütövlüyü, torpaqlarımızın azadlığı uğrunda canlanrından keçmiş şəhidlərimizin özümüz və döyübü yolunu gənclərimizə örnəkdir. Hər bir Azərbaycan vətəndaşı öz qəhrəmanlarını tənəmlə, onların keçdiyi həyat yolundan çox seyləri öyrənməlidir.

Azərbaycan öz müstəqilliyini bərpa etdikdən sonra ölkəmizə qarşı töredilən cinayətlərə, xüsusilə də erməni təcavüzü və terrorizminə qarşı xalqımız sefərbər olaraq Vətən namə düşmənə qarşı ölüm-dürüm mübarizəsinə qalxdı. Bu mübarizədə minlərlə idid oğul və qızlarımız şəhid oldu. Doğma Vətənimizin müdafiəsi ug-

runda şirin canlarından keçərək şəhidlik zirvəsinə ucalmaq isə ən böyük şərəf və qürurdur. Onların xatirəsini yaşatmaq, gəncərə nümunə göstərmək isə her bir kəsin vətəndaşlıq borcudur.

2020-ci il sentyabrın 27-də Ermənistan silahlı qüvvələrinin təxribatlarına qarşı həyata keçirilən eks-hükum əməliyyatında hərbi qulluqçularımız şücaat, vətənpərvərlik, qəhrəmanlıq və fədakarlıq göstərərək adlarını hərb tariximiz qızıl sehifelərinə yazdırılar. Onlardan biri de Vətən Müharibəsi Qəhrəmanı Elyar Arif oğlu Vəliyevdir.

Qəhrəman şəhidimiz 1991-ci il oktyabrın 17-də Qobustan rayonunun Sədəfli kəndində dünyaya göz açıb. Orta məktəbi bitirdikdən sonra hərbi xidmətə yollanıb. Müddətli həqiqi hərbi xidmətini başa vurduqdan sonra o da hərbçi olmaq, Vətənimizin keşiyində dayanmaq qərarına gəlib. Müxtəlif təlim və kurslarda işt-

rak edən Elyar öz pesəkarlığıni durmadan artırıb. Çünkü hamı kimi, o da Vətən torpaqlarının azad olunacağı günü, Ali Baş Komandanın döyüş əmri ni gözleyirdi.

Nəhayət, həmin gün yetişdi. Aprel döyüşlərində olduğu kimi, Vətən müharibəsi başlayanda da qəhrəmanımız erməni işgalçılara qarşı dö-

yüşlərə atılıb. Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrin tərkibində müxtəlif istiqamətlərdə, o cümlədən Füzulinin, Cəbrayılin, Xocavəndin azad olunması uğrunda gedən döyüş əməliyyatlarda iştirak edərək qarşıya qoyulmuş tapşırıqları yüksək peşəkarlıqla yerinə yetirib. Oktyabrın 19-da şiddetli döyüşlər zamanı şəhid olub. O, oktyabrın 24-də doğulub boyabaşa çatdıqı Qobustan rayonunun Sədəfli kəndində dəfn olunub.

Azərbaycanın ərazi bütövlüğünün bərpa edilməsində göstərdiyi xüsusi xidmətlərinə və işğal olunmuş ərazilərin azad olunması zamanı düşmənin məhv edilməsi üzrə qarşıya qoyulmuş döyüş tapşırığını yerinə yetirərək göstərdiyi ididliliklərə görə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin müvafiq Sərəncamına əsasən Elyar Arif oğlu Vəliyevə ölümündən sonra "Vətən Müharibəsi Qəhrəmanı" adı verilib. Azərbaycan Respubli-

kası Prezidentinin digər müvafiq sərəncamları ilə o, həmçinin "Vətən uğrunda", "Cəbrayılin azad olunmasına görə", "Füzulinin azad olunmasına görə" və "Xocavədin azad olunmasına görə" medalları ilə də təltif edilib.

Bu gün Elyar kimi son dəməla qanınadək qəhrəmancasına vuruşaraq, torpaqlarımızın düşmən tapdağından azad edilməsinə nail olan idid oğullarımızın ruhu şaddır, cümlə onların uğrunda şəhid olduğu torpaqlarda üçrəngli şanlı Azərbaycan bayraqı qururla dalğalanır. Qədirbilən xalqımız isə bizlərə Büyük Qələbəni bəşər ididlərimizle qurur duyur, onların xatirəsini daim əziz tutur.

*Bu Vətən, bu torpaq
mənimdi deyib
Üstündə vüqarla
gəzdi şəhidlər.
Əyninə qanından
bir köynək geyib
Düşmənin yolunu
kəsdi şəhidlər.*

**Baş leytenant
Elçin İMANOV
"Azərbaycan Ordusu"**

"Vətən savaşında Azərbaycanın Zəfəri" kitabı türk dilində nəşr olunub.

AZÖRTAC xəbər verir ki, Milli Müdafiə Universitetinin Hərbi Elmi-Tədqiqat İnstitutunda hazırlanmış kitab Azərbaycanda Konstitusiyanın qəbul edilməsinin 30-cu və

44 günlük Vətən müharibəsində Qələbəmizin 5-ci ildönmünlərinə həsr edilib.

Geniş oxucu kütləsi üçün nəzərdə tutulan 1104 səhifəlik əsərin müəllifi Hərbi Elmi-Tədqiqat İnstitutunun Humanitar elmlər şöbəsinin professoru, "Dərbənd" Xeyriyyə İctimai Birliyinin sədri, elhitiyatda olan 1-ci dərəcəli kapitan, tarix elmləri doktoru, professor Nurulla Əliyevdir.

Kitabda Ermənistan və Azərbaycan arasında mövcud olmuş munaqişənin gelişisi və kəskinləşməsi zamanı baş verən əsas geosiyasi proseslərin və hadisələrin izahı verilib, həmçinin beynəlxalq birliyin, Ermənistan

və Azərbaycan arasında mövcud olmuş munaqişəyə cəlb olunan tərəflərin fealiyyətinin qərəzsiz təhlilinə böyük diqqət yetirilib.

Nəşrdə, eyni zamanda, Birinci və ikinci Qarabağ müharibələrində hərbi-siyasi hadisələrin və döyüş əməliyyatlarının xüsusiyyətləri xronoloji ardıcılıqla eks olunub, o cümlədən Vətən müharibəsində Qələbəni təmin edən Silahlı Qüvvələrin hərbi-strateji məhərəti və tətbiq edilən taktikanın inkişafı, mərhələlə və sabit tekamülü göstərilib.

Kitabda xüsusi olaraq vurgulanıb ki, Vətən müharibəsi dövründə baş verən hərb siyasi hadisələr bu gün fakti-

ki olaraq Azərbaycan və dünya hərb sənəti tarixində yeni səhifə açıb. Müasir müharibələr və munaqişələr tarixində dronların və "gəzən sursat"ların (kamikadze dronları) belə irimiqyaslı tətbiqinin analoqu yoxdur. Qarabağdakı Vətən müharibəsi bir çox hərbi və siyasi parametrlərinə görə "sabahki günüñ ilk müharibəsi" hesab edilməlidir.

Ermənistan və Azərbaycan arasında mövcud olmuş munaqişənin səbəb və nəticələri ilə bağlı bütün problemlər kompleksinin hərəkəflili və dərinəndə tədqiqi, onun tənzimlənməsinin siyasi və hərbi-güç metodlarının

geosiyasi əhəmiyyətinin üzə çıxarılması kitab üzərində iş zamanı müəllif üçün müyyəyəndici amillər olub. Munaqişəyə cəlb olunan tərəflərin, beynəlxalq təşkilatların və bütövlükdə dünya birliyinin reaksiyası, Vətən müharibəsinin hərbi-siyasi nəticələri hələ uzun müddət və böyük ölçüdə Cənubi Qafqazda cərəyan edən geosiyasi proseslərin gedisi müyyəyənləşdirəcək.

Kitabda ikinci Qarabağ müharibəsi zamanı döyüş bölgələrində Azərbaycan Ordusunun apardığı əməliyyatlar xəritələrde əksini təpib. Bu baxımdan kitab Milli Müdafiə Universitetinin professor-müellim heyəti və dinləyiciləri, hərbi nəzəriyyəcılər, beynəlxalq münasibətlər, beynəlxalq humanitar və hərbi hüquq sahələrində ixtisaslaşan mütəxəssislər üçün dəyərli mənbədir.

Müdafıə Nazirliyinin minifutbol komandası Ulu Öndər Heydər Əliyevin xatirəsinə həsr olunmuş dövlət qurumları arasında III minifutbol turnirində növbəti oyununu keçirib

Müdafıə Nazirliyinin komandası Ulu Öndər Heydər Əliyevin xatirəsinə həsr olunmuş dövlət qurumları arasında III minifutbol turnirində növbəti oyununu keçirib.

"C" qrupunda mübarizə aparan komandamız Elm və Təhsil Nazirliyi komandası ilə qarışılıb. Gərgin və ezmkar mübarizə şəraitində keçən görüşün sonunda komandamız 3-2 hesabı ilə qalib gələrək xalını 9-a çatdırıb.

Gənclər və idman Nazirliyinin

Azərbaycan Futbol Federasiyaları Assosiasiyası və Azərbaycan Minifutbol Federasiyası ilə birgə təşkil etdiyi turnirdə Müdafiə Nazirliyinin minifutbol komandası ümumilikdə 3 turun nəticələrinə görə maksimum xal toplaşdırıb.

"Azərbaycan Ordusu"

Ordu İdman Klubu Basketbol Liqasında növbəti qələbəsini qazanıb

Yanvarın 11-de Sərhədçi idman olimpiya mərkəzində davam edən yarışlar çərçivəsində Ordu İdman Klubunun yığması "Quba" komandası ilə görüşüb.

Qarşılaşma 7 xal fərqli "Ordu" komandasının üstünlüyü ilə sona çatıb.

Qarşılaşmada "Ordu" komandası 81:74 xal hesabı ilə qələbə qazanıb.

"Azərbaycan Ordusu"

